

KAMASZ- (ARS POETICA) SHOW

VETRÓ FERENC

„Adjunk hálát az istennek, hogy gyermekeink egészségesek”
meg a birkáknak is mert bundáikban felmelegsünk
de legjobb ki se menni tibetben sem rosszabb
egy évszak se szűkszavúbb mint a tél egyszerűen: hideg
még a rendőrök is a fagyos szalonnáról beszélgetnek
egy férfi pl ismerőseit ma mind magához hívta
itt van az anyja i óale je tu de senki sincs aki
vizitelt mondták: nyugdíjas? egyik lába már a
sírban és ez az ami engem izgat: utálok a
rendes munkaidőt végül nyugdíjas leszel

egy negyven év körüli asszony ként meg a postán
hogy írjak helyette (vérvörös rózsát ábrázolt a kép)
drága doktor úr

az éjjel önről álmodtam
tavasz volt pont ilyen rózsákat láttunk a kertben
amelyek közül egy a képen van
melegen üdvözlö ilonka
de a rózsák nem lakkozottak ám ez nem tesz semmit
s a könny sem az asszony szemében, nem jelent sokat
(az is foglalkoztatott hogy egész éjjel egy nővel
veszekedtem persze álmomban s ez nem mellékes:
haragszom rá mert mindig meztelenül látom
s az izgalomtól fölébredek amit szégyellek is)

először mariborban szidtak meg mert az utcám cigarettáztam
de mariborban láttam a legfantasztikusabb női lábat
vida balettáncos volt de most technológiát tanul
ám operaénekes a vőlegénye aki szintén megszidott
mert cigarettáztam a szobában s ez torkának árt

aztán ljubljanában is berúgtam mert semmi különös részegeskedni
legalább ljubljanában nem s megsirattam a jelszót
republiko sretan ti rodendan akkor már józan voltam
úgy sirtam „mint ahogy vízben sír a mész”
és helyesnek találtam idézni más költőt akkor is
amikor taszival P.ről vitatkoztam (semmit se ért mert
taszi nőgyűlölő „nem tudok magamnak fogni nőt”)

és rájöttem hogy az egyetlen cél amiért élünk a nő
nekem még egy se volt még egyé se voltam
hiába találták ki nyugaton a felfújható guminőket
(nem tudom megszűnik-e ettől a görcs vagy még
jobban fokozódik s már majdnem fatalista vagyok
de én mindig csak majdnem az vagyok)

lám senki sem hiszi el (igaz nem is mondtam) hogy
októberben naponta sírtam a halott nő miatt akit
megöltem magamban (még 56-ban halt meg rómeó és
júlia stílusban) a rajzregényt is megkönnyeztem mert
győzött az igazság és a végén mindenki boldog volt

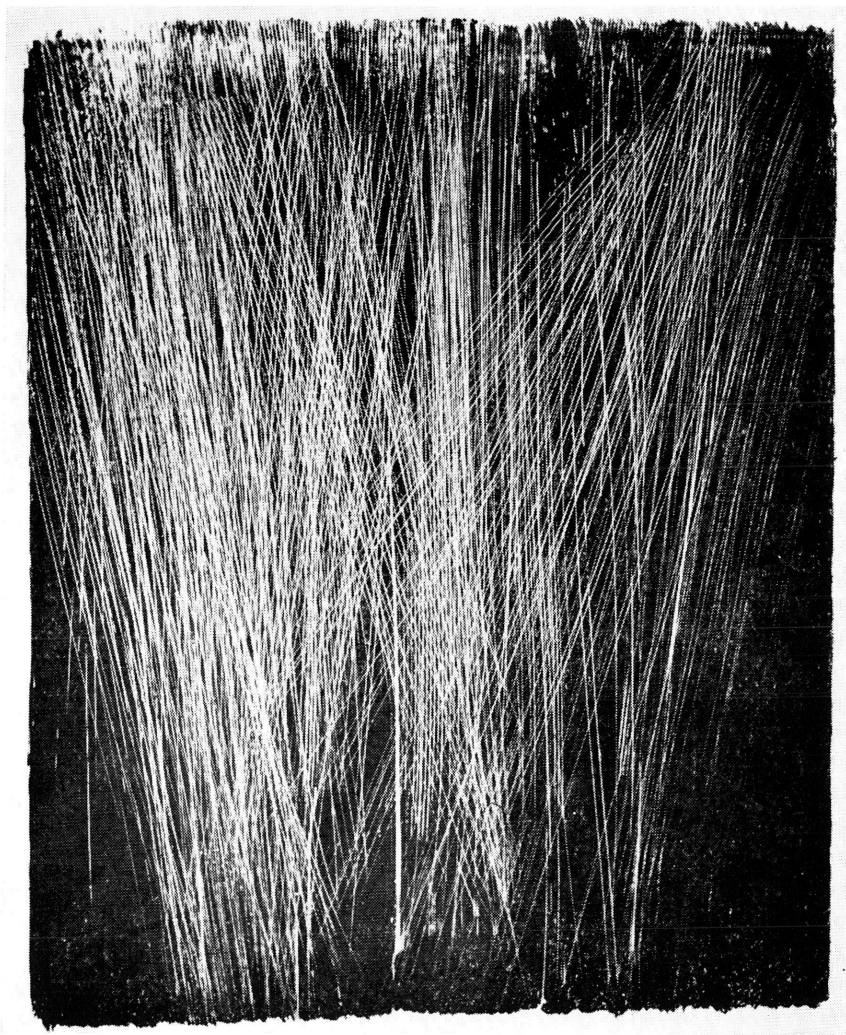
talán éppen ezért érzem azt hogy holnap meghalok
mindig ma érzem hogy holnap meghalok
ekkor sietek valamit tenni pedig ez a legnevetesegebb
meg a hymen-komplexus férfiak de én
valóban úgy érzem hogy holnap meghalok és
éppen ezért vallom tudatosnak magam

így került P-nek a képe asztalomra homályos már
(ezzel nem akarom a költészet mélyét érzékeltetni
egyszóval: társasképről nagyították fel
ami nem sikerült a legjobban) íróasztalomon van az
arc képe keretben és a héten volt a nevenapja
mellé muskátli-t tettem: ez a legszerényebb
virágfajta (az ellenkezőjét bárki állíthatja)

most már sehogy sem tudom bebizonyítani hogy ember az
embernek csak eszköze lehet (minden magyarázat kizárva!)
megfogadtam hogy csak én leszek eszköze magamnak mert
senkit meg nem alázok de ez nem jelenti az önmegtartóztatást

„adjunk hálát az istennek hogy gyermekeink egészségesek”
meg a binkáknak is mert bundáikban felmelegszenek
de legjobb ki se menni tibetben sem rosszabb
mivel előlről kezdem így valinak verset írok hogy
arcára emlékezzem a címe arc íme:

meg-
csókolom
a
homlokodat
mert itt
kezdődik
az arc
de
később
se
mutatod
meg magad

HANS HARTUNG

grafika

inkább
 hagyod hogy
 orrommal érezzem
 bőröd szagát
 és ne
 beszéljek
 mert a
 szavak
 hiábavalóak
 rozsdásak
 rútak
 és azt mondom
 hogy borotválkozzam
 meg mert nem
 vagy fakír
 csak
 lány
 aki
 egyszerűen engem
 kedvel

és tászinak is ajánlottam verset mert úgy érzem hogy
 rajtam kívül csak ő bízik bennem íme:

ha megnövök irtó szép házat emelek
 ha megnövök íróasztalomra virágot teszek
 szegfűt rózsát fehérét vöröset
 ha megnövök

ha megnövök majd sokat utazom keresztül-
 kasul a világon ha megnövök
 egyetlen és fészekmentő leszek
 ha megnövök

ha megnövök akkor semmit a vers kedvéért!
 csak Pról írok aki már mindegy
 ha megnövök még azt is meg-
 bocsátom magamnak hogy — megnövök

és Pnek is írok verset mert lényegében ő az én
 egyedüli nagy szerelmem s rögtön bocsánatot kérek
 tőle mert a szerelem szó sablonos de míg
 mást ki nem találnak addig be kell érni vele íme:

szeretlek téged
 és mindenkit szeretek
 benned minden nőt szeretek

az előbbi kibővíttem: ha hegyet nézek
 jobban látom az ég magasságát
 tán a folyó mélyét érzem jobban?
 sima a mi tájunk
 messziről látnak minket

szülőfalum már vajdaság
de míg hazámon át
át nem járja a világ ideg-
rendszerét
költőnek addig nem nevezhetsz!

ezek szerint tehetség nincs: minden az idegek munkája
a tehetségeseket idegeseknek kell nevezni ezután
a zsenin röhögők mert mindegyik hülye volt
tisztá hülye s ez már a tökéletessel azonos
párja sincs mint ahogy a nővel sem ér fel az ország dolga

(mindezek után ismét eljutok az értelem határáig)
a legbiztosabb mégis az hogy immár egy hete tudatos
vagyok (holnap meghalok!) és egyre csodálkozom az
embereken akik nyugodtan dolgoznak és nőkkel vannak

ily módon kerültem gézikének a levelező-pókhálójába
gézike most nőül így mondták német nő autója van
de én egészen mást látok a nőben mint a rossz nyelvek
a legostobább akkor voltam amikor ezt írtam:
remélem nászajándékot nem vársz tőlem de géziké
megérti (talán komolytalannak minősíti) lám néki
már komoly nője és karakterpótló autója van

lacika is svédországba ment a menyasszonyához
ő a legnagyobb nacionalista ám ez semmit se nyom a
latban (mit bánom én ki milyen érzelmű) mivel
teljes biztonsággal állítom hogy a nő az ő esetében az
ország dolga (kérem ne vegyék ezt általánosítva)

ilyen drámát láttam már milan tuturov írta: partizán-
probléma s rögtön eszembe jutottak az amerikai
oscar-díjas filmek amelyek négerproblémát taglálnak
(ez a művészet fogalma!) tehát a novi andeo
öngyilkos akar lenni (ekkor győzne utoljára életében)
de amikor feleségének megmondja hogy tányra volt csak
és háromezerszer halt vele — — — — —
nem is folytatom: happy end a vége

talán ezért szeretném elhinni azt hogy az embereknek
akiket ismerek nem adok semmit csak elveszek tőlük
de ez lehetetlen mert akkor kiürülnének és
nem lenne feszes rajtuk a bőr (olyan ez mint a két
zárt gömb teóriája: ha egy pontban összeérnek akkor
ezen a „ponton” át kölcsönös a tartalom átáramlása)

egyedüli vágyam hogy én legyek az első kommunista
hogy mindent tudjak amit a tudomány tud és sejt
mindent mindent mindent mindent mindent mindent
mindent mindent az értelmet csak én fogalmazzam

míg más mindent értett gézike semmit se értett meg
legtöbbször káromkodott ha valamin szájtátva csodálkoztam
legkifizetőbb közönyösnek lenni de nehogy összetéveszd magad
sziszüphosszal ment elvégre is sok pénz vadászat bmw
ilyenkor mindig három pont következett meg a kisliba-
teoria fejtegetése majd megmondtam neki hogy ismét
visszatétem a P. iránt érzett szerelemhez ami után
szolidaritásból kitört a néma hallgatás

gezike az új hullámú francia filmekhez hasonlít
(ez még nem jelenti azt hogy utánozza őket)
vérében keleti fegyelem is van s ezt akkor
bizonyította be amikor megette a bolgár írtó sós halát
mert az a fekete tengerrel takarékoskodott (a bolgár
kürtös az operában s „amit kapsz fogadd el!”) ám azt
sem szabad kifelejtetni hogy a bolgár lányával is halt

(A világon volt egy Forradalom. „Az új gyárat neki köszönhetjük!”
„Az új kórházat neki szenteljük!” „A vízierőművet is a Forra-
dalomtól kaptuk!” Mittingeken hoztak lázba, örületbe. Éljen!
Éljen! Mindig a Forradalomra hivatkoztunk, és a pénzt is a For-
radalomnak köszöntük. De ma így mondják: távolról látszik jól a
nagyság: hivatkozz az ősködre!)

ő faluban mindenki boračkit kap és a malomban a szöveteke-
zetben a ciliárban dolgoznak meg saját földjük is van
de a házaikat nem tatarozzák ki a világért se és a nagykapu
is kidől-bedől ám az utcán rettentő lombosak a fák így
nem látni az otthonokat (a zöld fa reményt jelent nézd
meg bármelyik álmoskönyvben) aztán futballoznak meg sokat
nevetnek és a partizándalok a legszebbek a sült bárány
mellett persze a pálinka is a szemünk előtt legyen

az újjáépítést a szövetekezeti otthon jelképezi (ahová
szavazni járnak) meg 300 m hosszú betonjárda
az előbbi közvetlenül a háború után a másik
két évvel ezelőtt (tehát plusz a statisztikában)
a vlak bez voznog reda című filmnek ő-ben volt a
bemutatója de a kózaráról is megemlékeztek (az emberek
a sakkjátszmákban győzelemre mennek mert a
remi pocsék kiegészítés amit nehéz elérni)

olyan derűsen üdvözlük egymást mint napsugár a harmatot
(a hasonlatot is megengedhetem hiszen verset írok)
kívülük senki se hallgat meg hívebben és komolyabban
még azt is tudják mi tartozik a verse és mi a prózába
s elnézik nekem hogy én nem tudom
de mindannyiszor kinevetnek ha azt mondom róluk (ó dai
hangulatban) hogy hősök voltak: igaziak nagyok
ez már nem is szerénység hanem unalom

a háborúról ritkán beszélgetnek (néha utolsó adutnak használják de idáig ritkán jutnak el ám az ittas állapot kivétel)
hattól-kettőig munkahelyen tevékenykednek és hogy népszerű kifejezéssel éljek: egy-két gyereket részeg fejjel csináltak meg de ez a termelést nem befolyásolja mert az ifjúság fogékony a tanulásra és súgjuk meg azt is hogy lesz még osztalék is minden bizonynyal

a č-i öregasszony a héten megy németországba s az útlevélben ez áll: vendégség de kint marad mert két fia esett el a háborúban s mindketten a fasiszták oldalán harcoltak (a falubeliek erre mit se mondtak mit se mondanak politizálás közben: ott sok a háborús bűnös) az öregasszonyra jó nyugdíj vár (öt évre visszamenőleg) meg egy kis tisztelet ami a külföldinek általában nem jár úgy látszik: - - - - - kölcsönös volt a gyilkolás és nemcsak az öregasszony hanem a háború utáni nemzedék is (Ezt a műsort egyik ismerősömnek ajánlom, aki mindig mindenkivel azonosulni akart, mindenkire hasonlítani. Magunk között Gilber-nek hívtuk.)

én azok közül vagyok
akik a korzó szélén állnak
délelőtt és este is
(én nem apellálok!)

én azok közül vagyok
akik szemtelenek
(ezért kérem: ne
általánosítsanak egyszer sem)

ÉN NEM VAGYOK MŰVÉSZ
CSAK BETÚT VETEK
SZÓNOK SE VAGYOK
CSAK BESZÉLEK: KÖZLÖM

a nosztalgia kiül az arcodra
szemedbe költözik
bámulnak az emberek
csodálkozva meghökkenve

lényegében ez vagy te:
(adás-vétel pénz mi az?)
egyszer twist egyszer paganini
(mikor melyik vagy te?)

az irányról célról többet nem
tudsz mint azt hogy élsz
(telítődik a pohár
de sose lesz tele)

csöppeket iszol (igaz:
ha hiányzik a mélység
a tenger is kevés ahhoz
hogy valami kék legyen)

két ember vagy mondod
(mikor melyik vagy te?)
ingadozol: polgári
lét és másmilyen:

az elsőt már P.-nek adtad
vagy érte nem tudod
(a sor végén két d-é
páros-neved: ferenc)

a másik létet magadnak
szántad (ha csak rajtad
állna akkor sem tudnál
választani) be vagy zárva

ha most P. előtted lenne
nem szólnál csak megütnéd
úgy mint ahogy miatta
ütötted meg magad:

(eh! hízott polgári lány
ám neked fájna az ütés:
követellek magamnak P.
érted! követellek

vagy egészen mást teszek:
más szám más lány
(csak immunis ne legyek!)
közben fel-felnézek:

nézem a képed P.,
azt a homályost a kerettest:
szeretlek téged
mennyire szeretlek P.'

ilyen kapkodásból vagyok
— — — — —
egyszer huligán
másszor intelligens

nevetséges vagyok!
P.-nek mérnöki diplomája
lesz már júniusban
és nekem még egy könyvem

sincs sajtó alatt

ma este mozi után
láttam P.-t!

az anyjával volt
(kisváros mama
kedves társalgás
jó nevelés méha testvér)

a délutánokat egyébként át-
ülöm s nézek ki az ablakon
heine-vers jut eszembe:
hiába várja kedvesét

én is várom csak nem
kedvesemnek szólítom
hanem P.-nek:
egyszerűbben hidegebben

nekem azért kell P.
hogy férfivé legyek
olyanná amilyen vagyok:
hasonlattá

hivatalosan tudnék tárgyalni
róla s megmondani: szerettem
de ha így kérdezné: és most
arra arra mit feleljek?

(akár kassák kamasza:
a nőkkel való viszonyom
abban áll hogy pattanásaimat
görcsösen nyomkodom)